

مدیریت هزینه پروژه های عمرانی: دوباره کاری و اثرات آن

مهسا خاکسفیدی*

*عضو هیئت علمی دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه ولایت
m.khaksefidi@in.iut.ac.ir

چکیده

در کشور ما سالانه مبالغ هنگفتی صرف اجرای پروژه های ساخت و ساز، در قالب طرح های عمرانی، غیر عمرانی و خصوصی می شود. یکی از کاستی های جدی در عرصه مدیریت ساخت و ساز کشور، عدم وجود یک سیستم معین برای ثبت هزینه های واقعی فعالیت های مختلف است. مدیریت هزینه پروژه فعالیت است که به پیش بینی، برنامه ریزی، کنترل، هزینه یابی، آنالیز و ارزیابی می پردازد. عملکرد مدیریت هزینه وقتی به صورت ملموس درک می شود که به علت مدیریت نادرست، تأثیرات زود هنگام کمبود منابع مالی به سرعت در تمام اجزای پروژه نمایان شود، در این شرایط مدیران می توانند تکیه گاه مؤثری برای پیگیری اتفاقات دوباره کاری باشند و نقش مهمی بر عملکرد و بهره وری پروژه دارند. دوباره کاری تأثیر عکس بر عملکرد پروژه دارد، این تأثیر در هزینه، زمان پروژه و رضایت افراد نمود می یابد. مطالعات زیادی در جهت کمی کردن هزینه های دوباره کاری پروژه های عمرانی انجام شده است. از جمله دلایل دوباره کاری می توان به فاکتورهای مرتبط با مشتریان، فاکتورهای مرتبط با طراحی و فاکتورهای مرتبط با پیمانکاران فرعی اشاره نمود. این مقاله به بررسی مباحث مدیریت هزینه پروژه های عمرانی و نقش دوباره کاری ها می پردازد. مباحث پایه در مدیریت هزینه معرفی شده و فاکتورهای دوباره کاری به تفصیل بحث می شود و در نهایت به راهکارهای مناسب جهت شناسایی و مدیریت دوباره کاری جهت کاهش هزینه نهایی پروژه های ساخت اشاره می شود.

واژه های کلیدی: مدیریت هزینه، مدیریت پروژه، دوباره کاری، پروژه های عمرانی

۱- مقدمه

به گزارش بانک مرکزی جمهوری اسلامی، سرمایه گذاری فعالیت های ساختمانی بخش خصوصی در مناطق شهری استان های مختلف ایران در سال ۸۷، ۳۱۳۷۲۸۶۰۱ میلیون ریال بوده که نسبت به سال قبل ۵۳.۱٪ افزایش داشته است و سرمایه گذاری در سال ۸۸، ۳۰۳۳۲۲۲۷۲ میلیون ریال می باشد که هزینه یک مترمربع مبنا ساختمان های تکمیل شده نسبت به دوره مشابه در سال قبل ۲۷.۶٪ افزایش داشته است [۱]. در واقع در کشور ما اغلب طرح ها و پروژه های عمرانی به دلیل وجود عوامل گوناگون با زمان و هزینه ای بیش از زمان و بودجه مصوب و از پیش تعیین شده (صرف نظر از آثار و تورم مستمر و متوالی) به انجام می رسد. متأسفانه در زمینه کنترل هزینه و شناسایی موارد اتلاف هزینه تاکنون فعالیت جدی در کشور ما انجام نشده است. دوباره کاری در حین ساخت مهمترین عامل اتلاف منابع می باشد به منظور پیگیری تأثیرات مشکلات بر هزینه و زمان